

Suriye denklemi: ABD-Rusya-Türkiye üçgeni

Türkiye'nin bir süredir alanda kaydettiği askeri başarılar ve diplomatik alanda başarılı dengeleme ve normalleşme süreçleriyle elde ettiği hareket serbestliği, dış politikada elini daha rahat kullanma imkanı veriyor.

Abone Ol

Haber Merkezi · 27 Eylül 2016, 04:00 · Yeni Şafak

YORUM

PAYLAŞ

Prof. Dr. Nurşin Ateşoğlu Güney

BİLGESAM Başkan Yardımcısı

Türkiye Cumhuriyeti 65. Hükümeti, küresel aktörlerin devlet ve devlet dışı aktörler aracılığıyla Suriye üzerinden yeni Ortadoğu'nun geleceğini şekillendirmek için sürdürdükleri jeopolitik mücadelenin son durumunu tahlil ettiğinde bir karar da verdi: Ankara artık bölgesinde değişen koşullarla uyumlu yeni bir dış politika izleyecekti. Bunu da, bölgedeki mevcut dostların sayısını artırıp düşmanların sayısını azaltarak yapacaktı. Türk dış politikasında yapılan bu “re-set” yani “yeniden-başlat komutu” sonucunda gerçekten de başta Rusya olmak üzere yakın-uzak komşularla bozulan ilişkilerin onarılması süreci hız kazandı ve Ankara diplomatik alanda önemli derecede hareket serbestliği elde etti. Bu hareket serbestliği neticesinde 24 Ağustos'ta Ankara hükümeti uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkı doğrultusunda, sınır güvenliğini teminat altına almak üzere Cerablus

Operasyonu'nu başlattı.

Türkiye, bir süredir, özellikle Batı'nın bilinçli bahane ve engeller yaratması sonucunda Ortadoğu'daki bölgesel ve küresel aktörler arasında sürdürülen mücadelenin gerisinde kalmıştı. Ancak, Fırat Kalkanı Operasyonu'nda sahada gösterilen somut askeri başarı sonunda Ankara Ortadoğu satranç tahtasında hala sürmekte olan oyuna yeniden dâhil olarak “bende varım” dedi. Üstelik Türkiye, Fırat Kalkanı Operasyonu'nda ÖSÖ ile birlikte 10 gün gibi kısa bir sürede DAES karşıtı koalisyonun başaramadığını, DAES terörist grubunu sınırlarından temizlemek suretiyle başardı. Bu durum, Türkiye'nin özellikle DAES ile mücadelede söz konusu olduğunda kolay kolay gözden çıkarılmayacak değerli bir aktör olduğunu da kanıtlamış oldu.

Günümüzde, genelde Ortadoğu'da, özelde de Suriye ve Irak gibi mücadele alanlarında cevaplanması gereken bazı sorular var: En önemli soru, ABD ve Rusya Federasyonu gibi bölge dışı iki gücün bölgenin geleceğine yönelik jeopolitik tasarruflarının ne olduğu, bu tasarrufların birbirleriyle uyumlu olup olmadığı sorusu gibi duruyor. Hatta bu sorunun cevabı bu ülkelerin

geleceklerini belirleyen en önemli etkenlerden biri olarak ortaya çıkıyor. Üstelik mücadelenin sadece askeri bir mücadele olduğunu düşünmek de doğru değil. Ortadoğu'da süregelen küresel mücadelede bölge dışı aktörlerin tercih ettikleri rakip doğal gaz ve petrol geçiş hatları söz konusu jeopolitik denklemde önemli ve etkili bir rol oynuyorlar. Yani jeopolitiğin yanında bölgenin ekonomik etkisini kontrol etmeye dayalı jeo-ekonomik tasavvurlar da söz konusu. Zaten, 2015'de Rusya'nın Suriye'ye müdahil olmasının bir nedeni güvenlik odaklı ise bir diğer nedeni de Batı ile yaşanan enerji rekabetinin Suriye sorunu üzerinde örtülü olarak yaşanmış olmasıdır. Yine de 20.yy'ın başındaki siper savaşları çağında değiliz. Bugün küresel güçler Ortadoğu'ya yönelik jeopolitik ve jeoekonomik amaçlarına ulaşmak için her türlü fırsat ve imkânı değerlendirmekle birlikte, karşı karşıya kaldıkları bir mücadeleden, daha örtülü ve daha çok oyunculu bir rekabetin içerisine dalmış görünüyorlar. Suriye iç savaşının geldiği noktada bu resmi çekmek çok daha kolay: Suriye'nin kontrolünün Halep'ten, Halep'in kontrolünün Bab'dan, Bab'ın kontrolünün başka bir kentten, kasabadan, köyden geçtiği bu mücadele zincirinde hem PYD, Hizbullah gibi devlet dışı terörist örgütler hem de bazı bölge devletleri küresel güçlerin “büyük oyununda” vekâlet savaşının sahadaki bizatihi savaşan aktörleri oluyor.

RUSYA İLE “YENİDEN-BAŞLAMA KOMUTU” NEDEN VERİLDİ?

Bilindiği üzere, Soğuk Savaş sonrasında Ortadoğu bölgesinden elini çekmiş olan Moskova, Obama yönetiminin uzun süredir burada uygulamakta olduğu seçici angajman politikasının yarattığı boşluktan yararlanarak Ortadoğu'ya başarılı bir dönüş yaptı. Sonuçta, Suriye'de yeni bir zemin kazanan Moskova yönetimi Batı'yı ve tabii ki NATO'yu Akdeniz'de tahkim edilmiş yeni askeri varlığı ile gerçekten zorlayabilecek bir hale geldi. Böylece, Rusya, Batı'nın kendisini Ortadoğu'dan dışlama stratejisine de set çekmiş oldu. Bugün Moskova yönetimi DAEŞ'i bahane ederek gelip yerleştiği Suriye üzerinden Dünya'ya Ortadoğu'nun geleceğinde artık hesaba katılması gereken önemli bir aktör olduğunu ispatladı. Bu sayede Moskova yönetimi kendisi için önem arz eden enerji geçiş yollarıyla ilgili meseleyi de Suriye'deki askeri ve siyasi varlığıyla güvence altına almış oldu. Sonuçta, Rusya gelecekte alıcılarıyla buluşması için şimdiden pazarlıkların yapıldığı Doğu Akdeniz'deki doğal gaz denkleminde de “varım” dedi ve yerini şimdiden rezerve ettirdi.

Jet krizi ardından Türkiye ile ilişkilerini normalleştiren Rusya aslında Ankara ile yapmış olduğu yeni taktiksel işbirliğiyle uzun zamandır gerek Suriye'de gerekse de diğer alanlarda uygulamakta olduğu Batı İttifak'ını bölme stratejisiyle uyumlu bir davranış sergilemiş oldu. Moskova yönetimi böylece Batı'nın PYD üzerinden Ortadoğu'da kendi nüfus alanını Rusya'sız ve hatta Rusya'ya rağmen kurma planlarını şimdi Türkiye ile yeni kurduğu ittifak üzerinden bozma veya en azından zorlama imkânı yakalamış oluyordu. Bilindiği gibi, jet krizini takiben Rusya'nın PYD ile ittifakı Afrin'de en üst boyuta çıkmış ve PYD Afrin'den Tel-Rıfat'a kadar olan bölgede Moskova'nın himayesinde ilerleyebilmişti. Haziran ayından itibaren ise, Rus eğitim subayları Afrin'den ayrıldı. Daha da önemlisi, Ankara ile Moskova yakınlaşması sonucu Rusya'nın bölgede PYD'ye havadan yapmış olduğu silah ve cephane desteğine son verildi. Sonuçta, Rusya Türkiye ilişkilerinin normalleşmesi tabii ki PYD konusunda Ankara'nın ABD

üzerinde baskı yapmasını kolaylaştıran yeni dengeleyici bir unsur oldu. Elbette Türkiye ile Rusya arasında jet hadisesi sonrası kurulan yeni yakınlaşma ve taktiksel işbirliği yalnızca taraflar arasında geçerli olan mevcut jeopolitik kaygılarla açıklanamaz. Ankara ve Moskova, ilişkilerin kopuk olduğu 7 ay zarfında turizm, ticaret ve enerji gibi alanlarda karşılıklı olarak ne kadar zarar edildiğinin bilincinde iki taraf olarak, jeopolitiğin izin verdiği noktada zararlarını bertaraf etmek için harekete geçtiler.

RUSYA İLE TAKTİK İŞBİRLİĞİ'NİN ABD İLE İLİŞKİLER İÇİN ÖNEMİ NE?

Bu arada Türkiye ile ABD arası ilişkiler, hem Washington'un Suriye'de PYD'ye vermiş olduğu destek hem de FETÖ terör örgütü elebaşının Ankara'ya iade edilmesi konusunda ayak sürümesi nedeniyle ciddi bir sınavdan geçiyor. Bugün iki başkent arasındaki ilişkilerinde yaşanan sorunların asıl sebebi ABD'nin yeni Ortadoğu ile ilgili beklentilerinden kaynaklanmakta. Obama yönetiminin çıkarsamasına göre, ileride oluşturulacak Ortadoğu resminin bütününde siyasi olarak zayıf ve parçalanmış devletçiklerin hâkim olması bölgede Amerikan hâkimiyetinin garanti altına alınmasını kolaylaştıracaktır. Bu nedenle Washington, DAES ile mücadelede etkili bir güç diye desteklediği PYD'nin de Suriye'nin kuzeyinde bir terör kuşağı oluşturmak suretiyle var olmasına bilinçli olarak göz yummuştu. Türkiye ise neyse ki, Cerablus harekâtı sayesinde ABD'nin bir süredir iddia ettiği PYD'nin Suriye'de DAES ile mücadelede tek savaşan başarılı güç olduğu argümanını boşa çıkartıp, Afrin ile Cerablus arasında PYD'nin oluşturmak istediği terör kuşağını şimdilik engellemeyi başarmıştır. Böylece, Suriye'nin toprak bütünlüğünü ortadan kaldıracak bir olasılık olarak PYD varlığının nihai ayrılma/özerklik amacına da dur diyebilmiştir.

71. BM Genel Kurul zirvesi sonrası ABD ve Türkiye'deki devlet katındaki siyasi otoritelerin PYD ve FETÖ elebaşının iadesi meselesiyle ilgili görüş ayrılıklarını muhafaza ettiklerini müşahade ettik. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan son ABD ziyaretinde Amerikalı yetkililerle yapmış olduğu temaslar sırasında Washington'a yeni bir teklifle geldi; ABD'nin planlamakta olduğu Rakka Operasyonu'nu PKK/PYD gibi terör örgütleriyle değil de Türkiye Cumhuriyetiyle birlikte yapması. Aslında Ankara bugün Washington'da Cumhurbaşkanı nezdinde Obama yönetimine bu alternatif teklifi yaparken kendinde Obama yönetimini söz konusu teklifle sıkıştırma ve zorlama cesaretini buluyorsa bunun en önemli nedeni bir süredir alanda kaydettiği askeri başarılar ve diplomatik alanda başarılı dengeleme ve normalleşme süreçleriyle elde ettiği hareket serbestliğidir. Fırat Kalkanı her iki alandaki başarının da somutlaşması oldu. Tekrar etmek gerekirse, Ankara'nın Washington karşısında eskisine kıyasla daha serbest hareket etmesini kolaylaştıran nedenlerden birisi Türkiye'nin Fırat Kalkanı Operasyonu'nda DAES karşısında sahada göstermiş olduğu somut askeri başarıdır. Türkiye'nin hem Suriye'de tüm taraflar karşısında, hem de Washington karşısında karşı hamle yapabilmesi konusunda elini rahatlatan bir diğer önemli husus, 65. Hükümetin Türk dış politikasında gerçekleştirdiği "re-set" ile ilgilidir. Neticede Ankara, Rusya Federasyonu ile bu sayede önemli taktiksel bir işbirliği gerçekleştirebilmişti. Jet krizi sonrasında Suriye'ye yerleştirilmiş olan Rus hava savunma sistemleri nedeniyle bugüne kadar Türk Hava Kuvvetleri'yle Suriye'ye müdahale

edilemezken normalleşme sonrası artık Rusya'nın mutabakatı ile Cerablus Operasyonu gerçekleştirebilmişti. Nitekim Cerablus Operasyonu öncesi Rusya'nın desteğini almış Türkiye, Suriye'de DAES'le mücadele için yola çıktığını vurgulayınca Washington'ın da elinde itiraz edebileceği haklı bir argüman kalmamış ve ABD meşru Cerablus askeri operasyonu onaylamak zorunda kalmıştı.

SÜRPRİZLERE KARŞI HAZIRLIKLIL OLUNMALI

Tabi dengeleme ve normalleşme silsilelerinin birbirini izlediği ve alandaki askeri başarılarla koşut gittiği zorlu bir süreçle karşı karşıyayız. Moskova ile sağlanan bu yeni yakınlaşma sonucunda eli güçlenen Ankara sonuçta Suriye'de ABD çizgisi dışında hareket edebilme gibi önemli bir fırsat yakalamıştır. Bu fırsatı kullanan Ankara hâlihazırda bir yandan ABD'yi PYD'yi önceleyen Suriye odaklı politikası nedeniyle eleştirebilmekte ve PYD odaklı Suriye-Irak politikasına itiraz etmekte, diğer yandan Washington'ın DAES karşıtı sürdürdüğü mücadelesinde ABD'ye ortak yürütülebilecek askeri alternatifler sunabilmektedir. Türkiye, ABD ile Washington'da sürdürülen son müzakerelerde hem PYD hem de FETÖ meselesinde bir sonuç alamamıştır. Ancak, Rusya ile oluşturulan yeni ittifak sayesinde Ankara müttefiki Washington'u şu an için belirli konularda en azından sorgulama imkânını bulmuştur.

Şu anda, küresel güçlerin Suriye'de bir anlaşmaya varamadıkları bir gerçek. Dolayısıyla Türkiye'nin Rusya ile geliştirilmiş olduğu taktiksel işbirliği ABD karşısında oldukça önemli bir dengeleyici ancak ileride olası bir Washington-Moskova anlaşmasının Türkiye'nin iki ülke ilişkilerini doğrudan olumlu ya da olumsuz etkilemesi beklenen bir olasılık. Bu nedenle Ankara'nın Suriye söz konusu olduğunda adeta bir satranç oyunundaki gibi sahada ve diplomasi masasında oldukça sabırlı, sağduyulu ve hazırlıklı hareket etmesi gerekiyor. Özetle, Türkiye'nin bugün itibarıyla Rusya ile ilişkileri normalleştirmiş olması oldukça avantajlı bir durum böylece Ankara gerektiğinde ABD ve bölgede desteklediklerinin dengelenmesinde Moskova'yı etkili bir unsur olarak kullanabiliyor. Ancak, Suriye'de ittifakların hiçbir zaman sürekli olmadığı düşünüldüğünde Ankara'nın her an yeni sürprizlere karşı hazırlıklı olması ve şimdiden gardını alması şart görünüyor. Bu da tabii ki Türkiye'nin ilişkilerini yakın-uzak komşularıyla sürekli çeşitlendirilmesiyle olabilecek bir şey.

PAYLAŞ

#Nurşin Ateşoğlu Güney

#DAES

#FETÖ

#PYD

#ABD'

DÜŞÜNCE GÜNLÜĞÜ E-POSTA ABONELİĞİ

'Kıyamet Sığınağı'

Olağanüstü haller için yapıldı: Görenler şaşkına döndü.

'Büyük bir utanç'

Almanya'nın Ukrayna'ya göndereceği füzeler 35 yıllık çıktı.

15 Temmuz

yenisafak.com/15Temmuz

Kudüs : Bir Şehrin Hikayesi

gzt.com/kudus

Yeni Şafak Seçim

yenisafak.com/secim

Yeni Şafak Ramazan

yenisafak.com/ramazan

Yeni Şafak Spor

yenisafak.com/spor

GZT Lokma

gzt.com/lokma

MOBİL UYGULAMALAR

Apple

Android

Windows

Yeni Şafak olarak yayın hayatına başladığımız ilk günden itibaren ülkemizde demokrasinin tüm kurumları ile yerleşmesi, milli irade ve değerlerimizin hakim olması için tüm gücümüzle çalıştık. Bu ülkenin geleceğinin derin sularda boğulup gitmemesi için çaba sarf ettik.

Fırtınalı günlerde sığınılacak bir liman olduk. Bugüne kadar ülkemize yapmış olduğumuz katkıyı bundan sonra da okurlarımızın desteği ile sürdürmeye devam edeceğiz. Her gün Yeni Şafak'la yeni bir umut olacak.

Son Dakika

Haberler

Koronavirüs

Türkiye

Dünya

Bilimsel Gelişmeler

Gündem

Darbe Girişimi

Eğitim

Politika

Yerel Haberler

Dünya

Ortadoğu

Avrupa

Amerika

Asya

Afrika

Antartika

Okyanusya

Özgün

Özgün haberler

Dini Bilgiler

Yemek Tarifleri

Diyet

Spor

Spor Haberleri

Transfer Haberleri

Beşiktaş Haberleri

Galatasaray Haberleri

Fenerbahçe Haberleri

Trabzonspor Haberleri

Futbol

Basketbol

Motor Sporları

Voleybol

F1

Extreme Sporlar

Golf

Güreş

Atletizm

Su Sporları

Salon Sporları

Uzakdoğu Sporları

Diğer

Ekonomi

Türkiye Ekonomisi

Dünya Ekonomisi

Otomotiv

Emlak

İş Dünyası

Basın İlan

İletişim / Harita

+90 212 467 65 00

Maltepe mah. Fetih cad. No 1/1
Topkapı Zeytinburnu İstanbul Türkiye

bip Bip / +90 530 846 00 00

f Facebook

Instagram

Twitter

G+ Google Plus

Pinterest

Youtube

Flipboard

Rss

Copyright 2017 © Yeni Şafak

Gizlilik Politikası

Kullanım Koşulları

Site Map

Medya Kit

Kurumsal

Bilgi Toplumu Hizmetleri

Hat Sanatı

Resimli cuma mesajları YENİ | Anlamlı, dualı, resimli, hadislerle güzel cuma mesajları ve sözleri

↑
YUKARI

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunundaki amaçlar ile sınırlı ve mevzuata uygun şekilde çerezler kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için [çerez politikamızı](#) inceleyebilirsiniz.

